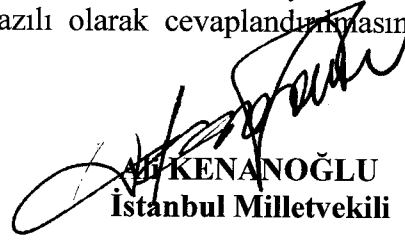

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın **İçişleri Bakanı Süleyman Soylu** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

ALİ KENANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Türkiye aktif bir deprem ülkesi olarak sıklıkla yıkıcı depremler ile karşı karşıya kalmakta, meydana gelen hasar ve can kayıpları nedeniyle toplumsal hayat her yönüyle büyük ölçüde olumsuz etkilenmektedir. Çok geniş bir yelpazede tüm toplumu ve hayatın her alanını etkilemesi depremlerin çok boyutlu bir mesele olduğunu ve pek çok disiplini ilgilendiren doğasını açıkça ortaya koymaktadır. Dünyanın aktif deprem kuşaklarından birinde yer almamız nedeni ile var olan deprem tehlikesinin derinlemesine analiz edilmesi ve deprem risklerinin de çok disiplinli olarak yürütülecek kapsamlı çalışmalarla azaltılması ölçüsünde depremlerin afete dönüşmemesi sağlanabilmektedir.

Depremler tüm yıkıcı etkilerine rağmen belirli aralıklarla meydana gelen afetler olduğundan zamanla unutularak gündemden çıkmaktadır. Bu açıdan gündem sürekliliğinin, depremselliği yüksek olan ülkemizde deprem risklerinin azaltılması önem arz etmektedir.

30/10/2020 tarihinde İzmir'in başta Seferihisar ve Bayraklı ilçelerini etkileyen 6.9 ölçeğinde olan ve 102 vatandaşımızın hayatını yitirmesine, binden fazla vatandaşımızın yaralanmasına ve büyük maddi hasara neden olan deprem sonrası; Mecliste grubu bulunan beş siyasi partinin ortak önerisi ile "Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu" (kısaca Deprem Araştırma Komisyonu olarak anılacaktır) kurulmuş ve 10.11.2020 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. Üç aylık çalışma süresi tanınan Deprem Araştırma Komisyonuna artı bir ay daha süre tanınmış, toplam dört aylık çalışma süresi boyunca 18 toplantı yapılmış ve 16/07/2021 tarihinde 500 sahifeden oluşan ve içerisinde 268 önerinin yer aldığı 278 Sıra Sayılı raporunu yayımlamıştır.

Deprem Araştırma Raporunun dördüncü ve son bölümünde; deprem risk ve zararlarının azaltılması ve deprem konusunda ülkemizde her alanda alınması elzem tedbirlere dair önerilere yer verilmektedir.

Söz konusu Bölümünde yer alan "Sonuç ve Öneriler" kısmında; Deprem Bilgi Sistemi, Risklerin Belirlenmesi, Yer Bilimsel Etütler ve Planlamalar, Yapı Güvenliği, İmar, Denetim ve Yapı Kullanımı, Kentsel Dönüşüm, Mevzuat, Uygulama, İzleme ve Denetim Sistemi, Finansman Yönetimi, Toplumsal Farkındalık ve Deprem Sonrası başlıklı 11 ana başlıkta sıralanan ve yerine getirilmesi gereken 268 tedbir arasında Bakanlığınızı ilgilendiren maddeler aşağıda sıralanmıştır.

1. Deprem bilgi altyapısının güçlendirilmesi, çeşitli bilimsel araştırmalara kaynak oluşturması ve alınan verilerin araştırmacılarla paylaşılması için, ülke genelindeki tüm sismik ağlardan sağlanan deprem verileri standart bir formatta AFAD-Türkiye Deprem Veri Merkezi'nde depolanarak internet üzerinden paylaşılmalıdır.
2. Dünyanın sayılı gelişmiş deprem gözlem ağlarına sahip ülkemizin deprem izleme sisteminin niteliği ve kapasitesinin teknolojik gelişmelere paralel olarak iyileştirilmesi, veri analizinin geliştirilerek deprem parametrelerinin daha yüksek hassasiyetle çözümlenmesinin sağlanması ve sonuçlarının karar vericilere ve acil durum yönetim merkezine kısa sürede aktarılması gerekmektedir.
3. Ülkemizde meydana gelen depremlerin bilgilendirme yetkisi yasal olarak AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı görevleri arasında tanımlanmakla birlikte, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü tarafından zaman zaman deprem büyüklüğünün farklı ölçek ve değerde açıklanmasının, özellikle büyük depremler sonrası toplum nezdinde farklı yorumlara yol açması ve medyada tartışmalara neden olması sebebiyle, deprem bilgilendirmesi kanunla verilen yetki çerçevesinde sadece AFAD tarafından yapılmalıdır.
4. Deprem senaryosu veya gerçek bir deprem durumunda oluşabilecek hasar ve kayıplara ilişkin tahminlerde bulunmak üzere geliştirilen AFAD-RED uygulaması; yer hareketi parametrelerinin, yapı envanterleri ve yapı hasar görülebilirlik ilişkileriyle değerlendirmesinde ve ihtiyaç duyulan bölgede hasar ve can kayıplarının dakikalar içinde tahmin edilmesinde önemli bir araçtır. Büyük bir deprem durumunda oluşabilecek hasar ve kayıplara ilişkin tahminlerin duyarlılığını artırmak için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen ve programın temel veri tabanını oluşturan mekânsal verilerin ve envanter verilerinin güncel ve güvenilir olmasını sağlayacak düzenlemeler hayata geçirilmelidir.
5. Depreme karşı binanın dinamik özellikleri kullanılarak deprem sonrası güvenliği tehdit edecek hasarın olup olmadığına yönelik yapı davranışlarının gerçek zamanlı izlenmesini ve hızlı durum tespitini sağlayan YSİS, önemli bir karar destek aracıdır. Yüksek katlı yapılara kurulması TBDY-2018 ile zorunlu hale getirilen sistemin; uygun cihazlarla tesisi, verilerin istenilen formatta AFAD-YSİM'e aktarılması ve sistemin sürdürülebilirliği AFAD'ın etkin koordinasyonu ile sağlanmalıdır.
6. Kaynakların rasyonel kullanılması açısından yasal yetki çerçevesinde deprem gözlem istasyonlarının (hızölçer ve ivmeölçer) kurulması ve mevcut gözlem ağlarının sürdürülebilirliği için cihazların bakım ve onarımı yanında yeni nesil kayıt cihazlarının sisteme entegre edilmesi gerekmektedir. Ayrıca farklı kurumlar tarafından çok parçalı ağ işletilmesinin ve dolayısıyla mükerrer yatırımların önüne geçilmesi için AFAD'ın onayı ve koordinasyonunu gerektiren düzenlemelerin de hayata geçirilmesi önem arz etmektedir.
7. Depremler sırasında hangi bölgenin ne ölçüde ivmeye maruz kaldığı, hangi alanların daha çok etkilendiği, sismik dalgaların odaklanmayla hasar artırıcı etkileri, deprem kaydının spektral değerleri ve zemin büyütme gibi parametreleri tespit edilerek bunlara ilişkin gerekli mühendislik analizlerinin yapılabilmesinin yanı sıra oluşabilecek hasar ve kayıplara ilişkin tahminlerin duyarlılığının artırılması için, ülkemizin deprem tehlikesi yüksek yerleşim alanları başta olmak üzere ihtiyaç duyulan bölgelerde daha sık aralıklarla (5-10 km) ivmeölçer istasyonları kurularak ulusal deprem ağının kapasitesi artırılmalıdır.
8. Deprem meydana geldiğinde sismik dalgaların risk içeren tesislere (elektrik ve doğal gaz şebekeleri, fabrika, nükleer santral, rafineri, hızlı tren, metro vb.) ulaşmasından önce gerekli sistemlerin otomatik olarak durdurulması sayesinde; muhtemel yangın, sızıntı ve patlamalar gibi ikincil afetler nedeniyle olası büyük kaza

ve can kayıplarının önüne geçilebilmektedir. Bunun için, özellikle deprem tehlikesi yüksek bölgelerde AFAD tarafından deprem erken uyarı sistemlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve yerel yönetimlerin bu sistemlere desteğinin sağlanması teşvik edilmelidir.

9. Ülkemizde farklı kurum ve kuruluşlarca işletilen ve sayıları 470'i bulan sabit GNSS istasyonlarının tek bir ağ altında toplanarak işletilmesi, mükerrer yatırımların önüne geçilmesi açısından önem arz etmektedir. GNSS istasyonlarından sağlanan verilerle yer kabuğu hareketlerinin milimetre doğruluğunda 4 boyutlu izlenmesi ve değerlendirilmesinin deprem analizlerine önemli katkı sağlamasından dolayı AFAD ile ilgili kurumların eş güdüm içerisinde çalışması gerekmektedir.
10. Heyelan envanter haritalarının güncellenmesi; heyelan duyarlılık haritaları ile depremin tetikleyeceği sıvılaşma, tsunami, yanal yayılma gibi tehlikeler için yatkinlık haritalarının büyük ölçekte ve yüksek çözünürlükte geliştirilmesi gerekmektedir.
11. Heyelan, kaya düşmesi, sıvılaşma, tsunami vb. doğa olaylarının duyarlılık analizleri yapılarak izleme verileri ile desteklenmeli, duyarlı alanların yapılaşmasına getirilen kısıtlamalara uyulmalıdır.
12. Aktif fayların belirlenmesi amacı ile jeolojik ve paleosismolojik çalışmaların tamamlanması ve yüzey faylanması tehlike zonlarının 1/1.000 ölçeğinde belirlenerek haritalanması gerekmektedir.
13. Kalkınma Planında yer alan ülke genelinde afet tehlike ve risk haritalarının hazırlanması politikası doğrultusunda öncelikle deprem tehlikesi yüksek olan yerleşimlerden başlanılarak, bölgesel ve yerel ölçekte deprem tehlike ve risk haritalarının hazırlanması gerekmektedir.
14. Büyük veri analitiği, dünyada giderek yaygınlık kazanan, önemi ve uygulama alanları artan bir konu olup büyük veri üreten ve analiz ihtiyacı olan kurumlara yenilikçi çözümlerle yardımcı olmakta, daha doğru ve hızlı karar vermelerini sağlayarak faaliyetlerine değer katmaktadır. Belirlenen usul ve esaslara göre ilgili kurum ve kuruluşlardan toplanan büyük verinin (*big data*); depremler başta olmak üzere diğer afet ve acil durumda kullanılabilmesi için çeşitli matematiksel model ve tekniklerle anlamlandırılması amacıyla büyük veri işleme ve analiz çalışmaları yürütecek ve ihtiyaçları adresleyecek "Büyük Veri Analitiği Kurumu" oluşturulmalıdır.
15. Günümüzde deprem tehlike analizlerinde ihtiyaç duyulan temel bileşenlerin başında diri fay haritalarındaki parametrik fay bilgi altyapısının sağlanması gelmektedir. Bu parametrelerin tanımlanabilmesi ise; jeoloji, jeofizik, sismoloji ve jeodezi gibi farklı disiplinlere dayanan yöntem ve bilgilere dayalı çalışmalar gerektirmektedir. Ülkemizin kara ve deniz sınırları dahilinde deprem oluşturacak tüm diri fay hatlarında fayların geometrik özelliklerini yansıtacak geniş kapsamlı jeofizik çalışmalarla (sismik yansıma, gravite, manyetik, yer radarı gibi) yerin 2 veya 3 boyutlu kesitinin görüntülenmesinden sonra, paleosismolojik ve jeodezik çalışmalarla detaylı araştırmalar yapılarak; fay hatları büyük ölçekli (1/1.000) haritalanmalı ve Türkiye Diri Fay Haritasına entegre edilmelidir.
16. Merkezi ve yerel tüm kamu kurum ve kuruluşları, akademik kuruluşlar, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, medya, aile ve bireye kadar uzanan toplumun tüm kesimleri ile başta deprem olmak üzere mevcut ve yeni tüm afet risklerini, her türlü afet ve acil durumu ve afet yönetiminin tüm süreçlerini kapsayan **Türkiye Afet Yönetim Stratejisi Belgesi ve Eylem Planı** hazırlanmalı ve uygulamaya geçirilmelidir.
17. Başta deprem olmak üzere maruz kalılabilecek tüm afet tehlike ve risklerinin belirlendiği, bu risklerin yol açabileceği etkilerin tahmin edilerek zarar azaltma önlemlerinin oluşturulduğu, afet risklerinin azaltılması konusunda ilgili tüm kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve bireylerin katılımı ve iş birliğinin

- sağlandığı, sorumluların ve sorumlulukların tanımlandığı, ayrıntılı, kapsamlı, esnek bir yapıda **Türkiye Afet Risk Azaltma Planı** hazırlanmalı ve uygulamaya geçirilmelidir.
18. Afet sonrası iyileştirme uygulamalarında standardın ve risk azaltma odaklı politikaların belirlendiği, yerel yönetimler başta olmak üzere tüm paydaşların katılımcılığının sağlandığı, paydaşlar arasında yetki, görev ve sorumlulukların tespit edildiği, kaynakların etkin kullanıldığı, karşılaşılabilecek muhtelif afet türlerinin dikkate alındığı, çalışmaların alt bileşenlerine ilişkin alt planların hazırlandığı senaryo bazlı bir yaklaşımla afet riski altındaki illerin **Afet Sonrası İyileştirme Planları** hazırlanmalıdır.
 19. Deprem zararlarının azaltılması amacıyla hazırlanan KENTGES ve UDSEP gibi planların sorumlu paydaşlar tarafından uygulanabilir ve güncel tutulması, gelişme raporlarının izleme ve değerlendirme kurullarına sunulmasına önem verilmesi, bu amaçla izleme ve değerlendirme mekanizmalarının etkin kullanılması sağlanmalıdır.
 20. TAMP kapsamında etkin bir şekilde yürütülen müdahale çalışmalarına yönelik aşağıda belirtilen öneriler doğrultusunda yapılacak düzenlemelerle bu çalışmaların etkinliğinin daha da artacağı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda; Deprem sonrasında bölgeye gelerek çalışmalara destek olmak isteyen sivil toplum kuruluşları ile gönüllülerin koordinasyonu ve TAMP kapsamındaki eğitimlerinden sorumlu olmak üzere TAMP'ta sivil toplum kuruluşları ve gönüllü yönetimi çalışma grubunun kurulması yerinde olacaktır.
 21. Yerleşim alanı ölçeğinde risklerin önlenmesi, azaltılması ve bertaraf edilmesine yönelik planlama sürecinde karar, eylem, program ve projeleri bütüncül olarak ele alan **Mekânsal Planlarda Esas Alınacak Sakınım Önlemleri ve Risk Azaltım Kriterlerinin Geliştirilmesi Projesi**'nin tamamlanarak mevzuata yansıtılması gerekmektedir.
 22. Depremlere karşı dirençliliğin artırılması için fiziksel hasar görülebilirlik yanında sosyal ve ekonomik hasar görülebilirlik analizlerinin de AFAD koordinasyonunda ilgili bakanlıklar ve yerel yönetimler tarafından yaygın şekilde yapılarak toplumsal risklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi gereklidir. Bu alanlarda yapılan çalışmaların detaylı verileri AYDES'e işlenmek suretiyle TAMP ve karar destek sistemlerinde kullanıma hazır hale getirilmelidir.
 23. AFAD'ın tsunami tehlikesi olan yerleşimlerin belediyeleri ile yapacağı iş birliği ve tsunami konusunda çalışma yapan üniversitelerimizin koordinasyonu ile üniversiteler ve araştırma kurumları ile birlikte kıyı yerleşimleri için tehlike ve risk belirleme, hasar görülebilirlik, tahliye planları ve acil eylem planları yapılması; bu kapsamda, kıyı yerleşimlerinde tsunamiye karşı yapısal ve yapısal olmayan önlemlerin belirlenmesi ve uygulanması, deprem tatbikatları gibi tsunami tahliye tatbikatlarının gerçekleştirilmesi, kıyı tesisleri işletmecileri, kullanıcıları ve yerel halk için tsunami tahliye ve farkındalık eğitimlerinin düzenlenmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir.
 24. Marmara Denizi'nin kuzeyinde deniz içi heyelanlarının tetikleyeceği olası tsunami tehlikesinin araştırılması ve kıyıların tsunami tehlike haritalarının hazırlanması, Marmara, Ege ve Akdeniz'de Tsunami Erken Uyarı Sisteminin kurulması ve bölge halkının tsunamiye karşı erken uyarılmasını sağlayacak duyuru ve bilgilendirme sistemlerinin oluşturulması gerekmektedir.
 25. Belediye ve il özel idareleri tarafından yapılan ve onaylanan imar planlarının onaylandıktan sonra ilan sürecinde çevre ve şehircilik il müdürlüklerince incelenmesine ve inceleme sonucu oluşturulan raporun bilgilendirme amaçlı belediye meclislerine sunulmasına yönelik bir uygulama hayata geçirilmelidir.
 26. Planların üst ölçekli planlara ve mevzuata uygunluğunun sağlanmasında, planı yapan ve onaylayan idarenin sorumlu olduğu ve son noktada belediye meclislerinin yetkili olduğu ilgili mevzuatta açıkça belirtilmelidir.

27. Toplanma alanlarını belirleme konusunda asli yetkili olan yerel yönetimlerce; toplanma alanı olarak belirlenebilecek yerlerin sayısının artırılması, bu yerlerin toplanma alanı vasfını koruyup korumadığının takip edilmesi ve vatandaşlar arasında görünürlüğünün sağlanmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir. Özel mülkiyete tabi olup da toplanma alanı olarak belirlenen yerlerin bu vasfını kaybetmesi halinde, yerel yönetimler tarafından en kısa sürede eş değer nitelikte alternatif alanların bulunması için çalışmalar yapılmalıdır. Toplanma alanları; özel mülkiyete konu imarlı arsa veya parseller yerine ağırlıklı olarak park, yeşil alan, meydan, millet bahçeleri, rekreasyon alanı, spor alanları, otopark ve pazar yeri gibi alanlardan seçilmeli, bu alanların toplanma alanı olarak belirlendiği plan notuna işlenmeli ve vasfını kaybetmeyecek şekilde kullanılmalıdır.
28. Yerel yönetimlerce toplanma alanı olarak belirlenen alanların, deprem sonrasında kullanıma hazır halde tutulması için bu alanların tuvalet, su, elektrik vb. altyapı ve donanım ihtiyacına yönelik standartlar geliştirilmeli ve belli dönemlerde kontrolleri sağlanarak eksiklikleri giderilmelidir.
29. Yetkili idarelerce daha önceden belirlenen toplanma alanları hakkında farkındalık ve bilgilendirmenin sağlanabilmesi için toplanma alanlarına yönlendirici tabelaların kullanılmasının ve apartmanların panolarına gerekli bilgilendirmelerin asılmasının yararlı olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca bilgilendirme konusunda kat malikleri yönetimi ile muhtarların da aktif rol oynamaları sağlanmalıdır.
30. Çalışmaları devam eden Mekânsal Adres Kayıt Sistemi'nin (MAKS) kapsamlı şekilde kullanıma alınması ile güncellenebilir bina envanter kayıt sistemi ivedilikle hayata geçirilmelidir.
31. Yapı taşıyıcı sistem bilgilerinin bina ruhsat bilgileri üzerinden MAKS ile bağlantılı olması ve adres güncellemelerinin sürekliliğinin sağlanmasıyla yapıların güncel durumuna ilişkin veri üretimi gerçekleştirilmelidir.
32. Yapı envanteri verilerinin CBS konum bilgisi ile eşleştirilerek, farklı kamu kuruluşlarınca üretilen ve tutulan Yapı Kimlik Sistemi, Yapı Denetim Sistemi ve tapu/mülkiyet bilgileri gibi veri tabanları ile entegrasyonu, güncel verinin işlenerek Afet Yönetim Karar Destek Sistemi (AYDES) üzerinden deprem risklerinin azaltılması çalışmalarında karar vericilere anlık olarak raporlanması suretiyle kaynakların etkin ve verimli kullanımı sağlanmalıdır.
33. Belediyelerce, kendi sınırları içerisinde yer alan depreme karşı güvenli olmayan yapı stokunun yoğunlaştığı alanlara ilişkin kentsel dönüşüm ihtiyaçlarının belirlenerek ve kentin bütünü ile çevresine etkileri de dikkate alınarak, kentsel dönüşümüne konu her bir alanın kentsel tasarım projeleri ile yenilenmesi, iyileştirilmesi, canlandırılması, tasfiyesi vb. uygulamaların geliştirilmesine yönelik imar plan değişiklikleri yapılmalıdır.
34. Vatandaşların dönüşüm projelerini sahiplenmeleri ve kentsel dönüşümüne karşı olumlu yaklaşım göstermeleri için, belediyelerce yürütülen dönüşüm projelerinde vatandaşların talep ve beklentilerinin de en geniş katılımı ile değerlendirilmesi ve makul taleplerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu anlayışla yapılacak başarılı uygulamaların artırılması ve kamuoyuna tanıtılması kentsel dönüşümüne katkı sağlayacaktır.
35. Belediyelerin görev ve yetkileri çerçevesinde yer alan birçok uygulamanın, belediye iştiraki şirketlerin koordinasyonu ile gerçekleştirildiğinde başarılı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bu kapsamda, belediyelerce kentsel dönüşüm strateji belgelerinin hazırlanmasında, kentsel dönüşüm projelerinin geliştirilme ve uygulama safhalarında belediye iştiraki şirketler daha etkin rol üstlenmelidir. Kentsel dönüşüm ihtiyacının belirlenmesi, uygun projelerin üretilmesi, planlanması ve uygulanması, irtibat ofisleri

- ile vatandaşların bilgilendirilerek katılımının sağlanması, dönüşüm sonrası etki değerlendirmelerinin yapılması vb. süreçlerde koordinasyon bu şirketler vasıtasıyla gerçekleştirilmelidir.
36. Belediyelerce yapılacak kentsel dönüşüm uygulamalarında üniversitelerin bilgi ve birikimlerinden faydalanılması önem arz etmektedir. Üniversiteler, dönüşümün teknik ve sosyolojik boyutunun koordinasyonunda etkin görev almalıdır. Dönüşüm öncesi ve sonrası düzenlenecek anketler ile dönüşümün sosyal boyutu bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır.
37. 7269 sayılı Kanun yerine bütün afet türlerini kapsayan, hazırlık, müdahale, risk azaltma ve iyileştirme safhalarını içeren, ilgili kurum ve kuruluşları, sorumlulukları, görev dağılımını ve eş güdüm ihtiyaçlarını tanımlayan çerçeve bir "Afet Kanunu" oluşturulmalıdır. Bu çerçeve kanunda; 3194, 4708, 5216, 5366, 5393 ve 6306 sayılı Kanunlar gibi diğer kanunların afet yönetimine ilişkin ilkesel düzenlemelerine yer verilerek afet mevzuatında bütünlük sağlanmalı, eksik olan araçlarda ve teşviklerde paralellik kurularak çelişki ve yetki karmaşasına neden olan düzenlenmeler giderilmelidir.
38. Başta deprem olmak üzere afetlerin yol açtığı can ve mal kaybını en aza indirmek için güvenli yapıların oluşturulmasına yönelik başlıca düzenlemeler olan 7269 sayılı Kanun ile 6306 sayılı Kanunun uygulamalarında birliktelik sağlanması, afet riski taşıyan alanlar ile afete uğramış alanlarda devlet destekli güvenli konut yapımı sürecinin bütüncül bir mevzuat çalışmasıyla tek bir temel kanunda düzenlenmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.
39. Deprem, yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri afetlerin meydana gelmesinde veya muhtemel olması halinde zararın o yerin genel hayatına etkili olup olmadığına karar verilebilmesi için Afetlerin Genel Hayata Etkililiğine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik'te belirlenen afet nedeniyle yıkılan veya ağır hasar gören veya görmesi muhtemel olan yapı sayıları, ölü ve yaralı olması, tarım ürünleri ve hayvanların belirli oranlarda zayı olması gibi kriterlerin değişen koşullar çerçevesinde günümüz ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde yeniden belirlenmesi gerekmektedir. Özellikle birçok ilde köy ve bucakların mahalleye dönüşmüş olması, ekonomik kazanç imkânlarının sadece tarım ve hayvancılıkla sınırlandırılmayacak kadar gelişmiş olmasına rağmen Yönetmeliğin iş yerlerini kapsam dışında tutması, konut ve bina bazlı niceliksel kriterlerin mağduriyetlere yol açması ile yapı stoku ve yapı sayısının mevcut durumu gibi hususlar göz önünde bulundurularak Afetlerin Genel Hayata Etkililiğine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik'te revizyon yapılmalıdır.
40. 7269 sayılı Kanunda meydana gelen depremler sonrasında gerçekleştirilecek hasar tespit işlemlerinin mülga Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca yapılacağı belirtilmiş olmakla birlikte zaman içerisinde mülga Bakanlığın hizmet birimlerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile AFAD arasında görev alanına göre dağıtılması sonucu hasar tespit işlemlerini yürütmekten sorumlu kurumun belirlenmesinde tereddüt oluşmuştur. Afet ve Acil Durum Müdahale Yönetmeliği ile hasar tespit sürecine ilişkin iş ve işlemlerin icracı bir bakanlık olarak personel ve teknik kapasitesi gelişmiş Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir. Normlar hiyerarşisi ilkesi çerçevesinde hasar tespit işlemlerini yürütmekle görevli ve yetkili kurumun kanuni bir düzenlemeyle belirlenmesi, uygulamada çalışmaların daha etkin yürütülmesi ile sahada kurumlar arası bilgi ve veri akışının verimli işlemlerini sağlayacaktır.
41. Riskli yapı tespiti yapılan binaların yıkımına ilişkin mevzuatta yer alan hükümlere rağmen uygulamada bu binaların yıkılamama sorunlarının çözümüne yönelik olarak,

örneğin kendiliğinden çöken bir bina olduğu takdirde ilgili belediyeyi de sorumluluk altına alacak düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

42. Yerleşim yerlerinde imar, plan ve proje işlemleri, 3194 sayılı Kanun ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın, 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarla ilgili belediyelerin görev, yetki ve sorumluluk alanı içerisinde yer almakla birlikte 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile AFAD'ın görevleri arasına, görev, yetki ve sorumluluk alanı ile bağdaşmayan icrai nitelikte "*depremde zarara uğraması muhtemel yerler ile zarara uğramış yerlerin imar, plan ve proje işlemlerini yapmak.*" görevi eklenmiştir. Ortaya çıkan mevzuattan kaynaklı kurumlar arası görev, yetki ve sorumluluk çakışmasının önlenmesi amacıyla imar, plan ve proje işlemlerinin; depremde zarar görmesi muhtemel ve zarar görmüş yerler için herhangi bir ayırım yapılmaksızın, bütüncül bir bakış açısıyla, merkezi düzeyde hâlihazırda bu iş ve işlemleri yapmakla görevli ve sorumlu olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı uhdesinde yürütülmesi yönünde düzenleme yapılmalıdır.
43. Deprem zararlarının azaltılması çalışmalarının bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları gibi birçok paydaş arasında üst ölçekli koordinasyon ve iş birliği gerektirmesi nedeniyle merkezi düzeyde bu koordinasyon ve iş birliğini sağlayacak etkin bir kurumsal yapılanmanın varlığı elzemdir. Bu çerçevede AFAD'ın icrai faaliyetleri ile koordinasyon görevi arasında bir denge oluşturularak kuruluş felsefesindeki üst ölçekli koordinasyon ve iş birliği görevinin etkinleştirildiği, standart belirleyen, paydaşları destekleyen ve denetleyen görev, yetki ve sorumluluklarla kurumsal kabiliyeti güçlendirilmelidir.
44. Kurumsal yapılanma kapsamında yerel yönetimler bünyesindeki afet ve acil durum yönetim merkezlerinin, başta AFAD olmak üzere merkezi düzeydeki afet ve acil durum yönetim merkezleri ile koordine olabilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.
45. İçişleri Bakanı'nın başkanlığında, ilgili bakanlıkların bakan yardımcıları, Türkiye Kızılay Derneği ile KRDAE temsilcilerinden oluşan Afet ve Acil Durum Kurulunda alt kurullar oluşturularak başta deprem olmak üzere muhtelif afetlere karşı hazırlanan tüm kurum ve kuruluşların bu alt kurullarda etkileşim içerisinde bulunması ve sorunlara çözüm önerileri üretebilmesi sağlanmalıdır.
46. Deprem zararlarının azaltılmasına yönelik çalışmalarda merkezi idare, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının koordinasyon ve iş birliği içerisinde çalışmasını artıracak yönetim modelleri geliştirilmelidir.
47. Toplumsal farkındalığın ve güvene dayalı katılımcılığın geliştirilmesine destek olunması amacıyla; deprem zararlarının azaltılmasına yönelik kamu kurumları, yerel yönetimler ve üniversiteler aracılığı ile yürütülen çalışmalar hakkında kamuoyuyla bilgi paylaşımı artırılmalıdır.
48. Deprem zararlarının azaltılmasına yönelik çalışmalarda önemli bir yere sahip sivil toplum kuruluşlarının deprem başta olmak üzere afetlerle ilgili faaliyetlerine kolaylık sağlanarak ve destek verilerek çalışma motivasyonlarının teşvik edilmesi için; Müdahale çalışmaları için sahaya giderken emniyet şeridi kullanma yetkisi ve trafik cezalarından muafiyet öngörülmesi, Afetlere hazırlık konusunda kapasite ve süreçlerin kayıt altına alındığı kamu kurumlarınca oluşturulan yazılım ekranlarına sivil toplum kuruluşlarının veri girişi süreçlerinin kolaylaştırılması, Deprem gibi afetlerde sahada zor şartlar altında çalışan gönüllülerin; müzelere ücretsiz giriş hakkı, kamu misafirhanelerinden yararlanmada kolaylık, ilgili kurumlarca yapılacak taltif ve teşekkür törenleri gibi uygulamalarla teşvik edilmesi ve bu sayede gönüllüğünün özendirilmesine katkı sağlanması, yararlı olacaktır.
49. "Tsunami Erken Uyarı Sistemi" ile elde edilecek verilerin kullanımıyla tsunami risk modellerinin yapıpı kayıp senaryolarının geliştirilmesi, sistemin etkin çalışabilmesi

için gerekli olan sismik ve jeofizik ölçüm ve araştırmaların tamamlanması konusunda sorumlu kuruluş olarak belirlenen KRDAE; deniz seviyesi ölçüm ağının geliştirilerek deniz seviyesi ölçüm verisi elde etmek ve tsunami modellerinin geliştirilerek bu modellerin erken uyarı sistemi ile bütünleştirilmesi görevinden sorumlu kuruluş olan HGM ve erken uyarı yapmak ve konuyla ilgili farkındalık oluşturmaktan sorumlu kuruluş olan AFAD arasında -UDSEP'te yer alan bu stratejinin ve belirlenen hedeflerin sağlanması için- kurumlar arası koordinasyon sağlanarak tsunami erken uyarı sisteminin kurulması ve yaygınlaştırılmasında yarar görülmektedir.

50. AFAD tarafından ülke çapında deprem erken uyarı sistemi altyapısı kurularak ilgili kurum ve kuruluşları hızlı bir şekilde uyaracak bir yapı oluşturulmalıdır.
51. Toplumsal farkındalığın geliştirilmesine yönelik çalışmalarda bölgenin sosyoekonomik yapısına ve ihtiyaçlarına vakıf yerel yönetimler etkin rol almalıdır. Bu kapsamda deprem anında ailelerin kendi oluşturacağı acil durum planları (kaçış yolları, toplanma alanları, deprem çantası vb.), yapısal olmayan risklerin önlenmesi için alınması gereken tedbirler (eşyaların sabitlenmesi vb.) gibi deprem zararlarının azaltılmasına yönelik toplum tabanlı çalışmalarda yerel yönetimler daha fazla faaliyet geliştirmeli, özellikle sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle yapılacak proje ve Ar-Ge bazlı ortak çalışmalar artırılmalıdır. Yerel yönetimler ile ilgili kurum ve kuruluşların iş birliğiyle yürütülen "Kocaeli Mahalle Halkı Afetlere Hazırlık Eğitimi Projesi", "Doğal Afetler Eğitim Parkı Projesi", "Minik Adımlarla Güvenli Yaşam Eğitim Projesi" ve "Afet Odaklı Sosyal Hasar Görebilirlik Projesi" gibi projeler yaygınlaştırılmalı ve bu projelere benzer iyi uygulama örneklerinin tanıtımı sağlanmalıdır.
52. Yerel yönetimler öncülüğünde mahalle düzeyinde oluşturulacak gönüllülük sistemi ve kent konseyleri aracılığıyla toplum tabanlı, sürdürülebilir, katılımcı ve etkileşimli bir yaklaşımı içeren halk eğitimleri ve tatbikatlar yaygınlaştırılmalıdır. İl afet risk azaltma planları ve müdahale planları gibi planlar hakkında halkın bilinçlendirilmesi amacıyla mahalle afet gönüllüleri etkin kullanılmalıdır.
53. Yerel yönetimlerce, mahalle düzeyinde deprem farkındalığı konusunda örgütlülük sağlanarak depreme dirençli toplum oluşturmak amacıyla mahalle afet gönüllüleri sistemi güçlendirilmelidir.
54. Deprem farkındalığını canlı tutmak amacıyla 1-7 Mart Deprem Haftası, 13 Ekim Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Günü ile 17 Ağustos gibi deprem yaşanmış günlerde kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin iş birliğiyle; il ve ilçe merkezlerinde geçmiş depremlerin görsel araçlarla hatırlatılması, deprem simülasyon araçları ile deprem sırasında doğru davranışa ilişkin eğitimler yapılması, uğrak noktalarda stantlar kurularak vatandaşlara eğitici materyallerin sunulması, kapsayıcı tatbikatlar yapılması, geniş katılımlı panel, oturum ve konferanslar düzenlenmesi yerinde olacaktır.
55. AFAD koordinasyonunda yürütülen eğitim çalışmaları kapsamında yatılı bakım hizmeti sunan kuruluşlar ile ceza ve infaz kurumlarına yönelik deprem farkındalığı eğitimleri verilmelidir.
56. Ülkemizde bulunan yabancılar, uluslararası koruma ile geçici koruma statüsüne sahip kişilere deprem farkındalığı kazandırılması amacıyla AFAD koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlar, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının desteği ile yaygın eğitimler düzenlenmeli, bu eğitimler ile ilgili diğer yazılı, görsel ve işitsel materyaller farklı dillere çevrilerek eğitim içeriklerinin daha fazla kişiye ulaşması temin edilmelidir. Ayrıca kamu kurumlarının sunulan hizmetlerin daha fazla kişiye ulaşmasının sağlanması ve yürütülen hizmetlerin etkinliğinin artırılması için

- kamu kurumlarında farklı dillere hakim personel sayısının artırılmasına yönelik eğitimler desteklenmelidir.
57. TAMP kapsamındaki çalışma gruplarında görevli personelin, tayin, emeklilik, kurum değişikliği gibi nedenlerle ayrılması halinde, yerine gelen personele de farkındalık kazandırılması amacıyla belirli periyotlarda deprem farkındalığı, ilk yardım eğitimleri ve TAMP konusunda teori ve uygulamalı eğitimler verilmelidir.
 58. Deprem farkındalığı kazandırılmasına yönelik eğitim ve çalışmaların; bölgesel yapılaşma şekli, kullanılan yapı malzemeleri ve tekniği, nüfus yoğunluğu, sosyoekonomik yapı gibi bölgeye ve yerleşime özgü farklılıklar dikkate alınarak, kapsayıcı ve uygulanabilir içeriklerle hazırlanmasına özen gösterilmelidir.
 59. Milli Eğitim Bakanlığı, AFAD ve sivil toplum kuruluşlarının ortak çalışması ile akredite olmuş kurum ve kuruluşlarca öğretmenlere uzun dönemli deprem bilinci eğitimleri verilmeli, bu eğitimler; gerçekçi senaryolara dayanan ve okuldan güvenli tahliye, toplanma ve öğrencilerin güvenli bir ortama alınması gibi deprem sonrasında yaşanabilecek farklı süreçleri içeren tatbikatlarla desteklenmelidir.
 60. İncinebilir grupların dirençlilik kazanmasına yönelik çalışmalara yön vermesi amacıyla AFAD, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı gibi ilgili paydaşların ortak yürüteceği bir projeyle meydana gelecek deprem ve benzeri afetlerde daha çok risk altında olan yaşlı, engelli, çocuk, kadın gibi incinebilir gruplar belirlenerek operasyonel tanımları yapılmalı, sonrasında da bu gruplara yönelik ayrı ihtiyaç değerlendirme analizlerinin yapılması yoluyla psikososyal risk haritası hazırlanmalıdır.
 61. Psikososyal risk haritalarında ilin, ilçe ve mahalle düzeyinde demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, engellilik, ekonomik ve sosyal durum ve diğer kültürel özelliklere göre) tespit edilerek, deprem gibi afetlerin fiziksel risklerini öngörebilmek için kullanılan AYDES gibi uygulama ve araçlara psikososyal risklerin de dâhil edilmesi sağlanmalıdır.
 62. AFAD gönüllüleri ile mahalle afet gönüllülerinin kendi bulundukları mahalledeki engellilerin tespitinde ve sonrasında deprem gibi afet ve acil durumlarla ilgili bilgilendirme, tahliye, iyileştirme gibi süreçlerde destek sunabilecekleri bir sistemin geliştirilmesi faydalı olacaktır.
 63. Afet çalışanlarının ikincil travma yaşamalarını ve tükenmişliklerini önlemek amacıyla afet öncesi, sırası ve sonrasında düzenlenen ve TAMP kapsamında psikososyal destek çalışma grubu tarafından yürütülen “çalışana destek hizmeti” belirli periyotlarla tekrarlanmalı, eğitim içeriklerinin çağın gerekleri, kültürel normlar ve etik ilkeler doğrultusunda güncelliği sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra depremin akut etkisi geçtikten sonra da psikososyal desteğe ihtiyacın devam edebileceği göz önüne alınarak deprem bölgesinde kamu hizmetinin devamını sağlayan yerel yönetimler ile kamu kurumlarının taşra teşkilatı personeline depremin psikososyal boyutları hakkında eğitimler verilmelidir.
 64. Olası bir depremde şehir içi ulaşımda güçlükler yaşanabileceği, depremin meydana geldiği ortamın önemli oranda yapısal değişikliklere uğrayabileceği, fabrika ve sanayi siteleri gibi alanlarda teknolojik ikincil afetlerin tetiklenebileceği gibi bölgede arama ve kurtarma çalışmalarını güçleştirebilecek fiziki zorlukların da doğabileceği göz önüne alınarak; arama kurtarma, tıbbi ilk yardım, keşif ve haritalama, enkazın boyutlarının tespiti, lojistik destek gibi faaliyetlerde kullanılmak üzere insansız hava aracı, drone, robot gibi araçların kullanılması yaygınlaştırılmalıdır.
 65. Depremlerin tetikleyebileceği tsunami gibi tehlikeler özelinde arama kurtarma kapasitesi ve müdahale planlarının geliştirilmesine yönelik çalışmalara önem verilmelidir.

66. Arama kurtarma konusunda yetkin kişi sayısı artırılarak deprem sonrasında olası can kayıplarının en aza indirilmesi amacıyla gönüllü itfaiyecilik ile bu alanda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları teşvik edilmelidir. Bunun yanı sıra kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde de gönüllü arama ve kurtarma ekiplerinin kurulması özendirilerek akredite olabilecek yetkinlikte personel sayısının artırılması sağlanmalıdır.
67. Yerel yönetimler bünyesinde ülke çapında yaygın bir teşkilat olan itfaiye teşkilatının deprem sonrası arama ve kurtarma konusunda da etkin rol aldığı gerek personel gerek araç, gereç ve ekipman yetisiyle akredite edilebilecek fiziki yetkinliğinin güçlendirilmesi için yerel yönetimlerce ilave kaynak ayrılması sağlanmalıdır.
68. Zor şartlar altında, hayati tehlikelere maruz kalarak çalışan itfaiye personelinin statüsünün belirlenmesi ve ülke çapında aynı standart ve haklara sahip olması amacıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ilgili mevzuatta gerekli değişiklikler yapılarak itfaiyecilik bir meslek sınıfı olarak tanımlanmalıdır.
69. İtfaiyecilik konusunda eğitim müfredatının afet yönetimini kapsayacak ve itfaiye personelinin başta deprem olmak üzere afetlerde özellikle arama ve kurtarma konusunda daha etkin görev almasını destekleyecek şekilde güncelleştirilmesi yerinde olacaktır.
70. Özel sektörde çalışan arama ve kurtarma gönüllülerinin de deprem sonrasında arama ve kurtarma çalışmalarına katıldıkları süre boyunca herhangi bir hak kaybına uğramaksızın görevli/izinli sayılmaları konusunda ilgili mevzuatta düzenlemeye yer verilmesi faydalı olacaktır.
71. Deprem bölgesindeki kritik bina ve tesislerin, yardım malzemelerinin dağıtıldığı alanların, geçici barınma alanları ile hasarlı konut ve iş yerlerinin güvenliğinin ve bölgede asayişin sağlanması için; GSM, enerji vb. hizmet sağlayıcıların kendi özel güvenlik şirketi çalışanları ile ekipmanların güvenliğinin sağlanması amacıyla deprem bölgesine ulaşana kadar kolluk güçlerinin güvenlik desteğinde bulunması faydalı olacaktır.

Bu bağlamda;

1. Deprem Araştırma Raporunun sonuç bölümündeki 268 öneriden, yukarıda sıraladığımız 71'i Bakanlığınızı ilgilendirmekte olup, bu önerilerin kaç yere getirilmiştir? Kaç ile ilgili çalışmalar devam etmektedir? Yerine getirilmeyen öneri varsa neden gereği yapılmamıştır?
2. Deprem Araştırma Raporunun sonuç bölümünde yer alan ve Bakanlığınızca gereği yapılması gereken önerilerin gereğini yapmayanlar hakkında bir işlem başlatılacak mıdır?